

Bruto domaći proizvod Crne Gore za period 2006 - 2010. godine

U ovom saopštenju objavljuju se revidirani podaci obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore za period 2006 – 2010. god. u tekućim cijenama i 2007 – 2010. god. u stalnim cijenama prema ESA 2010 metodologiji.

Promjene koje su imale uticaj na nivo BDP-a odnose se na metodološke promjene koje se oslanjaju na ESA 2010: „kapitalizacija troškova istraživanja i razvoja“ i „kapitalizacija troškova vojnog naoružanja“, uz dodatna statistička poboljšanja koja se odnose na: unapređenje obračuna FISIM-a, državne potrošnje i imputirane rente koja su sprovedena u cilju harmonizacije sa standardima Evropske unije.

Navedene promjene uticale su na povećanje nivoa BDP-a u nominalnom iznosu prosječno oko 0.6% za period 2006 – 2009. god., ali se taj uticaj nije značajno odrazio na prethodno objavljene stope realnog rasta.

Tabela 1. Bruto domaći proizvod

	2006	2007	2008	2009	2010
1. Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, mil. EUR	2 170	2 689	3 103	2 994	3 125
2. Stanovništvo, u hiljadama	615,0	615,8	617,0	618,3	619,4
3. Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR <i>3= (1/2)</i>	3 528	4 366	5 030	4 842	5 045
4. Bruto domaći proizvod u stalnim cijenama (cijene prethodne god.), mil. EUR		2 318	2 883	2 923	3 076
5. Realni rast BDP-a, u (%) <i>(BDP u stalnim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>		6,8	7,2	-5,8	2,7
6. Nominalni rast BDP-a, u (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u tekućim cijenama prethodne godine) x 100 - 100</i>		23,9	15,4	-3,5	4,4
7. Deflator, u (%) <i>(BDP u tekućim cijenama tekuće godine / BDP u stalnim cijenama tekuće godine) x 100 - 100</i>		16,0	7,6	2,4	1,6

Tabela 2. Bruto dodata vrijednost u tekućim cijenama, 2006 – 2010. godina

U hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost				
		2006	2007	2008	2009	2010
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	178 157	194 399	230 903	247 540	239 947
B	Vađenje rude i kamena	28 670	31 756	37 771	19 937	37 638
C	Prerađivačka industrija	168 472	137 195	159 267	135 680	142 278
D	Snabdijevanje električnom energijom	77 326	99 095	98 157	146 932	144 486
E	Snabdijevanje vodom	32 807	32 622	56 625	52 218	56 941
F	Građevinarstvo	76 373	156 564	197 308	164 635	154 560
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	234 985	353 556	380 104	355 353	350 999
H	Saobraćaj i skladištenje	98 946	113 679	122 678	134 487	144 221
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	64 282	117 659	132 982	152 433	160 663
J	Informisanje i komunikacije	126 917	143 095	178 972	161 576	178 526
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	65 208	103 370	118 375	116 572	136 556
L	Poslovanje nekretninama	198 643	194 473	190 789	193 138	182 125
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	37 121	48 068	50 582	47 339	76 428
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8 977	11 402	14 290	19 917	24 878
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	174 187	195 300	269 259	255 267	256 736
P	Obrazovanje	87 708	92 255	116 759	125 891	147 563
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	83 378	87 755	108 365	117 221	120 149
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	22 695	18 552	19 670	24 987	39 787
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	8 598	9 128	11 446	14 340	13 987
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		1 773 448	2 139 923	2 494 303	2 485 466	2 608 472
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		396 181	549 205	609 029	508 420	516 618
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		2 169 629	2 689 128	3 103 332	2 993 886	3 125 090

Tabela 3. Bruto dodata vrijednost u stalnim cijenama, 2007 – 2010. godina

U hilj. EUR

Klasifikacija djelatnosti		Bruto dodata vrijednost			
		2007	2008	2009	2010
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	157 765	216 759	235 416	244 063
B	Vađenje rude i kamena	29 258	37 588	14 087	32 392
C	Prerađivačka industrija	127 925	129 807	112 979	127 692
D	Snabdijevanje električnom energijom	76 003	103 420	121 625	183 156
E	Snabdijevanje vodom	26 320	54 279	46 447	52 172
F	Građevinarstvo	153 794	193 652	168 162	152 200
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	343 050	391 258	344 042	358 623
H	Saobraćaj i skladištenje	104 754	106 796	140 039	135 657
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	101 317	121 284	126 941	166 922
J	Informisanje i komunikacije	129 619	156 349	165 830	167 201
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	63 531	107 919	118 440	134 232
L	Poslovanje nekretninama	200 953	198 044	195 244	191 734
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	32 845	51 523	50 303	50 215
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	8 523	13 630	21 050	22 417
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	135 288	203 654	272 803	256 501
P	Obrazovanje	78 001	92 102	117 710	133 019
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	84 988	87 379	107 532	101 715
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	15 568	16 199	23 654	28 175
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	8 121	10 314	13 713	15 450
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		1 877 623	2 291 956	2 396 016	2 553 537
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		439 761	591 401	527 475	522 212
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		2 317 384	2 883 357	2 923 491	3 075 749

Tabela 4. Struktura BDP-a u tekućim cijenama, 2006 - 2010. godina

Klasifikacija djelatnosti		Struktura BDP- a, u (%)				
		2006	2007	2008	2009	2010
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	8,2	7,2	7,4	8,3	7,7
B	Vađenje rude i kamena	1,3	1,2	1,2	0,7	1,2
C	Prerađivačka industrija	7,8	5,1	5,1	4,5	4,6
D	Snabdijevanje električnom energijom	3,6	3,7	3,2	4,9	4,6
E	Snabdijevanje vodom	1,5	1,2	1,8	1,7	1,8
F	Građevinarstvo	3,5	5,8	6,4	5,5	4,9
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	10,8	13,1	12,2	11,9	11,2
H	Saobraćaj i skladištenje	4,6	4,2	4,0	4,5	4,6
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	3,0	4,4	4,3	5,1	5,1
J	Informisanje i komunikacije	5,8	5,3	5,8	5,4	5,7
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3,0	3,8	3,8	3,9	4,4
L	Poslovanje nekretninama	9,2	7,2	6,1	6,5	5,8
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1,7	1,8	1,6	1,6	2,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0,4	0,4	0,5	0,7	0,8
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	8,0	7,3	8,7	8,5	8,2
P	Obrazovanje	4,0	3,4	3,8	4,2	4,7
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	3,8	3,3	3,5	3,9	3,8
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	1,0	0,7	0,6	0,8	1,3
S+T	Ostale uslužne djelatnosti; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0,4	0,3	0,4	0,5	0,4
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		81,7	79,6	80,4	83,0	83,5
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		18,3	20,4	19,6	17,0	16,5
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 5. Struktura BDP-a u stalnim cijenama, 2007 - 2010. godina

Klasifikacija djelatnosti		Struktura BDP- a, u (%)			
		2007	2008	2009	2010
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	6,8	7,5	8,1	7,9
	Vađenje rude i kamena	1,3	1,3	0,5	1,1
C	Prerađivačka industrija	5,5	4,5	3,9	4,2
	Snabdijevanje električnom energijom	3,3	3,6	4,2	6,0
E	Snabdijevanje vodom	1,1	1,9	1,6	1,7
F	Građevinarstvo	6,6	6,7	5,8	4,9
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	14,8	13,6	11,8	11,7
H	Saobraćaj i skladištenje	4,5	3,7	4,8	4,4
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	4,4	4,2	4,3	5,4
J	Informisanje i komunikacije	5,6	5,4	5,7	5,4
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2,7	3,7	4,1	4,4
L	Poslovanje nekretninama	8,7	6,9	6,7	6,2
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1,4	1,8	1,7	1,6
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0,4	0,5	0,7	0,7
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	5,8	7,1	9,3	8,3
P	Obrazovanje	3,4	3,2	4,0	4,3
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	3,7	3,0	3,7	3,3
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	0,7	0,6	0,8	0,9
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	0,4	0,4	0,5	0,5
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		81,0	79,5	82,0	83,0
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		19,0	20,5	18,0	17,0
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 6. Indeksi nominalnog rasta bruto dodate vrijednosti i BDP-a, 2007 - 2010. godina

Klasifikacija djelatnosti		Indeksi nominalnog rasta, u (%)			
		2007	2008	2009	2010
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	109,1	118,8	107,2	96,9
B	Vađenje rude i kamena	110,8	118,9	52,8	188,8
C	Prerađivačka industrija	81,4	116,1	85,2	104,9
D	Snabdijevanje električnom energijom	128,2	99,1	149,7	98,3
E	Snabdijevanje vodom	99,4	173,6	92,2	109,0
F	Građevinarstvo	205,0	126,0	83,4	93,9
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	150,5	107,5	93,5	98,8
H	Saobraćaj i skladištenje	114,9	107,9	109,6	107,2
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	183,0	113,0	114,6	105,4
J	Informisanje i komunikacije	112,7	125,1	90,3	110,5
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	158,5	114,5	98,5	117,1
L	Poslovanje nekretninama	97,9	98,1	101,2	94,3
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	129,5	105,2	93,6	161,4
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	127,0	125,3	139,4	124,9
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	112,1	137,9	94,8	100,6
P	Obrazovanje	105,2	126,6	107,8	117,2
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	105,2	123,5	108,2	102,5
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	81,7	106,0	127,0	159,2
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	106,2	125,4	125,3	97,5
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		120,7	116,6	99,6	104,9
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		138,6	110,9	83,5	101,6
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		123,9	115,4	96,5	104,4

Tabela 7. Stope realnog rasta bruto dodate vrijednosti i BDP-a, 2007 - 2010. godina

Klasifikacija djelatnosti		Stope realnog rasta (%)			
		2007	2008	2009	2010
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	-11,4	11,5	2,0	-1,4
B	Vađenje rude i kamena	2,1	18,4	-62,7	62,5
C	Prerađivačka industrija	-24,1	-5,4	-29,1	-5,9
D	Snabdijevanje električnom energijom	-1,7	4,4	23,9	24,7
E	Snabdijevanje vodom	-19,8	66,4	-18,0	-0,1
F	Građevinarstvo	101,4	23,7	-14,8	-7,6
G	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikala	46,0	10,7	-9,5	0,9
H	Saobraćaj i skladištenje	5,9	-6,1	14,2	0,9
I	Usluge pružanja smještaja i ishrane	57,6	3,1	-4,5	9,5
J	Informisanje i komunikacije	2,1	9,3	-7,3	3,5
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-2,6	4,4	0,1	15,1
L	Poslovanje nekretninama	1,2	1,8	2,3	-0,7
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	-11,5	7,2	-0,6	6,1
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	-5,1	19,5	47,3	12,6
O	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	-22,3	4,3	1,3	0,5
P	Obrazovanje	-11,1	-0,2	0,8	5,7
Q	Zdravstvo i socijalna zaštita	1,9	-0,4	-0,8	-13,2
R	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	-31,4	-12,7	20,3	12,8
S+T	Ostale uslužne djelatnosti ; Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca	-5,5	13,0	19,8	7,7
U	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela
Ukupno		5,9	7,1	-3,9	2,7
Porezi na proizvode minus subvencije na proizvode		11,0	7,7	-13,4	2,7
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)		6,8	7,2	-5,8	2,7

Tabela 8. BDP po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2006 - 2010. god.

U hilj. EUR

Kategorije potrošnje		Vrijednost				
		2006	2007	2008	2009	2010
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	2 450 458	2 903 800	3 479 585	3 108 255	3 247 644
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 035 884	2 369 142	2 790 087	2 453 776	2 557 204
1.2= (a+b)	Potrošnja države	414 574	534 658	689 498	654 480	690 439
a)	<i>individualna</i>	198 672	239 755	292 581	297 105	304 655
b)	<i>kolektivna</i>	215 902	294 903	396 917	357 375	385 785
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	495 096	884 146	1 216 998	818 786	676 341
3	Promjene zaliha	24 053	50 518	60 849	-12 139	3 989
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-799 977	-1 149 337	-1 654 100	-921 017	-802 883
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	880 036	1 156 406	1 226 429	1 027 827	1 157 671
a)	<i>izvoz roba</i>	461 999	483 435	450 391	296 313	356 626
b)	<i>izvoz usluga</i>	418 036	672 971	776 038	731 514	801 045
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	1 680 013	2 305 743	2 880 529	1 948 844	1 960 554
a)	<i>uvoz roba</i>	1 428 165	2 027 794	2 475 663	1 617 891	1 623 791
b)	<i>uvoz usluga</i>	251 848	277 949	404 866	330 954	336 763
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	2 169 629	2 689 128	3 103 332	2 993 886	3 125 090

Tabela 9. Struktura BDP po kategorijama potrošnje u tekućim cijenama, 2006 - 2010. god.

Kategorije potrošnje		Struktura (%)				
		2006	2007	2008	2009	2010
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	112,9	108,0	112,1	103,8	103,9
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	93,8	88,1	89,9	82,0	81,8
1.2= (a+b)	Potrošnja države	19,1	19,9	22,2	21,9	22,1
a)	<i>individualna</i>	9,2	8,9	9,4	9,9	9,7
b)	<i>kolektivna</i>	10,0	11,0	12,8	11,9	12,3
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	22,8	32,9	39,2	27,3	21,6
3	Promjene zaliha	1,1	1,9	2,0	-0,4	0,1
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-36,9	-42,7	-53,3	-30,8	-25,7
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	40,6	43,0	39,5	34,3	37,0
a)	<i>izvoz roba</i>	21,3	18,0	14,5	9,9	11,4
b)	<i>izvoz usluga</i>	19,3	25,0	25,0	24,4	25,6
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	77,4	85,7	92,8	65,1	62,7
a)	<i>uvoz roba</i>	65,8	75,4	79,8	54,0	52,0
b)	<i>uvoz usluga</i>	11,6	10,3	13,0	11,1	10,8
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabela 10. BDP po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2007 - 2010. godina
U hilj. EUR

Kategorije potrošnje		Vrijednost (hilj. EUR)			
		2007	2008	2009	2010
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	2 735 235	3 176 631	3 086 113	3 154 920
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	2 276 049	2 633 418	2 392 589	2 502 757
1.2= (a+b)	Potrošnja države	459 185	543 214	693 524	652 163
a)	<i>individualna</i>	199 679	241 096	292 543	294 430
b)	<i>kolektivna</i>	259 506	302 118	400 981	357 733
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	890 097	1 163 204	865 260	666 969
3	Promjene zaliha	-35 834	74 314	-18 414	38 098
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-1 272 114	-1 530 792	-1 009 468	-784 238
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	1 143 856	1 175 591	1 071 191	1 104 855
a)	<i>izvoz roba</i>	484 100	442 898	377 124	314 849
b)	<i>izvoz usluga</i>	659 756	732 693	694 067	790 006
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	2 415 970	2 706 383	2 080 659	1 889 093
a)	<i>uvoz roba</i>	2 144 300	2 314 706	1 750 727	1 557 138
b)	<i>uvoz usluga</i>	271 670	391 677	329 932	331 956
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	2 317 384	2 883 357	2 923 491	3 075 749

Tabela 11. Struktura BDP po kategorijama potrošnje u stalnim cijenama, 2007 - 2010. god.

Kategorije potrošnje		Struktura (%)			
		2007	2008	2009	2010
1= (1.1+1.2)	Finalna potrošnja	118,0	110,2	105,6	102,6
1.1	Lična potrošnja domaćinstava	98,2	91,3	81,8	81,4
1.2= (a+b)	Potrošnja države	19,8	18,8	23,7	21,2
a)	<i>individualna</i>	8,6	8,4	10,0	9,6
b)	<i>kolektivna</i>	11,2	10,5	13,7	11,6
2	Bruto investicije u osnovna sredstva	38,4	40,3	29,6	21,7
3	Promjene zaliha	-1,5	2,6	-0,6	1,2
4= (4.1-4.2)	Saldo izvoza i uvoza roba i usluga	-54,9	-53,1	-34,5	-25,5
4.1= (a+b)	Izvoz roba i usluga	49,4	40,8	36,6	35,9
a)	<i>izvoz roba</i>	20,9	15,4	12,9	10,2
b)	<i>izvoz usluga</i>	28,5	25,4	23,7	25,7
4.2= (a+b)	Uvoz roba i usluga	104,3	93,9	71,2	61,4
a)	<i>uvoz roba</i>	92,5	80,3	59,9	50,6
b)	<i>uvoz usluga</i>	11,7	13,6	11,3	10,8
5= (1+2+3+4)	BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tekuće cijene)	100,0	100,0	100,0	100,0

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Metodološki koncept, definicije i klasifikacije

U ovom saopštenju objavljuju se rezultati obračuna bruto domaćeg proizvoda (BDP-a) Crne Gore prema metodologiji Evropskog sistema nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010), koja zamjenjuje dosadašnji metodološki okvir ESA 95. Osnovni razlog za uvođenje ESA 2010 metodologije su strukturne promjene u svjetskoj ekonomiji kao što je porast primjene informaciono-komunikacionih tehnologija u proizvodnim procesima, veća zastupljenost nematerijalnih osnovnih sredstava, proizvoda intelektualne svojine i uslužnih djelatnosti kao i globalizacija tržišta.

ESA 2010 je evropska verzija svjetskog metodološkog okvira Sistema nacionalnih računa SNA 2008. ESA 2010 definiše koncepte, definicije i računovodstvena pravila koja se primjenjuju za obračun podataka nacionalnih računa u cilju postizanja međunarodne uporedivosti. ESA 2010 predstavlja skup međusobno povezanih i konzistentnih tabela, računa, klasifikacija i bilansa koji predstavljaju statističko-dokumentacionu osnovu za praćenje privrednih aktivnosti.

Metodologija obračuna

Bruto domaći proizvod (BDP) mjeri ukupnu vrijednost dobara i pruženih usluga koje su proizvele rezidentne institucionalne jedinice.

Zavod za statistiku sprovodi obračun BDP-a po proizvodnoj i potrošnoj metodi i obračuni su međusobno nezavisni.

Obračun BDP-a uključuje sve djelatnosti unutar granica proizvodnje definisane metodologijama SNA 2008 i ESA 2010 i obuhvata cjelokupnu teritoriju Crne Gore.

Procjena neobuhvaćene ekonomije tj. podizveštavanje, za legalni dio ekonomskih aktivnosti, djelimično je uključena u obračun BDP-a.

Nelegalne aktivnosti: droga, prostitucija, krijumčarenje ljudi, nelegalna trgovina CD-a, nelegalno korišćenje softvera, prodaja oružja i dr. nijesu uključene u obračun BDP-a .

Klasifikacija ekonomskih jedinica po djelatnostima u skladu je sa Klasifikacijom djelatnosti KD 2010, koja je usklađena sa Klasifikacijom ekonomskih djelatnosti Evropske zajednice (NACE Rev.2).

Proizvodna metoda

Osnovne kategorije obračuna BDP-a po proizvodnoj metodi su:

Bruto vrijednost proizvodnje se definiše kao tržišna vrijednost svih proizvedenih roba i usluga. Obračunata je po djelatnostima u približnim osnovnim cijenama, jer su sve subvencije tretirane kao subvencije na proizvode i uzete u obračun na nivou nacionalne ekonomije.

Intermedijalna potrošnja po nabavnim cijenama je vrijednost proizvoda i usluga koji se transformišu, koriste ili troše u procesu proizvodnje.

Bruto dodata vrijednost predstavlja razliku između bruto vrijednosti proizvodnje i intermedijalne potrošnje.

Bruto domaći proizvod u tržišnim cijenama iskazuje vrijednost svih proizvedenih dobara i usluga rezidentnih jedinica, tj. zbir bruto dodatih vrijednosti po djelatnostima i poreza na proizvode umanjjenih za subvencije na proizvode.

U obračun intermedijalne potrošnje po djelatnostima uključene su usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene (FISIM) čime je obračun BDP-a usklađen sa Evropskim standardima.

Tekuće cijene

Obračun bruto dodate vrijednosti u tekućim cijenama najvećim dijelom zasniva se na podacima Finansijskih iskaza (Bilans uspjeha i Statistički aneks) za privredna društva i druga pravna lica i podacima redovnih statističkih istraživanja.

Kvalitet podataka Finansijskih iskaza je poboljšán dodatnim procjenama uz korišćenje podataka iz statistike poljoprivrede, industrije, građevinarstva, trgovine na veliko i malo, turizma, saobraćaja i ostalih statistika. Takođe, korišćeni su i administrativni podaci Centralne banke Crne Gore, Poreske uprave, Uprave carina i Ministarstva finansija.

Korišćeni podaci prilagođeni su metodološkim zahtjevima ESA 2010, a u pojedinim slučajevima su izvršene procjene na osnovu raspoloživih podataka.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po proizvodnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Za sektor Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode dvostruke deflacije, a za ostale sektore primijenjen je metod jednostruke ekstrapolacije.

Potrošna metoda

Tekuće cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi u tekućim cijenama zasniva se na podacima iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Uprave carina i Poreske uprave.

Za obračun lične potrošnje domaćinstava korišćeni su podaci iz redovnih istraživanja Zavoda za statistiku, kao i iz različitih administrativnih i ostalih raspoloživih izvora. Korišćena je COICOP klasifikacija na četvrtom nivou. Za obračun lične potrošnje domaćinstava primijenjen je metod Robnih tokova (Commodity flow approach) koji predstavlja balans svih tokova roba i usluga proizvedenih i uvezenih na jednoj strani i korišćenih i izvezenih na drugoj strani.

Podaci o izdacima države izračunati su na osnovu podataka Ministarstva finansija i Završnog računa budžeta Crne Gore. Individualna potrošnja države obuhvata rashode za obrazovanje, zdravstvo, socijalnu zaštitu, sport, kulturu i rekreaciju. Ostali rashodi države predstavljaju kolektivnu potrošnju (opšte javne službe, vojna i civilna odbrana sa ministarstvom, stambeno-komunalni poslovi i sl.).

Bruto investicije u osnovna sredstva obračunate su na osnovu metode Robnih tokova (Commodity flow approach), korišćenjem podataka iz redovnih statističkih istraživanja i finansijskih iskaza privrednih društava.

Podaci o izvozu i uvozu roba i usluga zasnivaju se na podacima Bilansa plaćanja Centralne banke Crne Gore.

Stalne cijene

Obračun BDP-a po potrošnoj metodi urađen je i u stalnim cijenama. Na osnovu raspoloživih podataka obračun je izvršen u stalnim cijenama primjenom metode ekstrapolacije za potrošnu kategoriju Potrošnja države, a za sve ostale potrošne kategorije obračun u stalnim cijenama je izvršen primjenom metode deflacije.

Detaljna serija podataka prema ESA 2010 u tekućim i stalnim cijenama nalazi se na web stranici Zavoda za statistiku www.monstat.org

Tiraž: 60 primjeraka

Izdaje i štampa Zavod za statistiku (MONSTAT)

**81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, tel/fax (+382) 20
230-814**

Saopštenje pripremio:

Odsjek makro-ekonomskih statistika i nacionalnih računa

tel/fax +382-20-223 435

Web: www.monstat.org

email: contact@monstat.org